

Etiòpia, tot el poder per als Tigres

Soldats etiòps morts al costat d'un tanc del seu exèrcit. Per celebrar els vint-i-cinc anys de poder a Etiòpia, el govern tigre es dedica a fer propaganda de les gestes militars d'aquests anys.

Els tigres etiòps celebren els 25 anys de presa del poder, en què han adaptat el seu marxisme inicial a les lleis del mercat. A més, la descentralització contrasta amb la sensació de marginació que tenen les altres comunitats del país que no són tigres.

En un ambient d'exaltació nacional, el govern etiòp va celebrar la setmana passada el 25 aniversari de la fundació del Front Popular d'Alliberament de Tigre (FPAT), el moviment marxista que es va convertir al lliure mercat en arribar al poder, el 1991. Les festes, vistes amb indiferència per bona part de la població de les altres comunitats, són el prelude de la campanya de les eleccions legislatives del 20 de maig, en les quals s'espera que vencerà de nou la coalició dirigida pel FPAT de Meles

Zenawi. En els noticiaris de la televisió en tigrina, amharic i oromo, les tres llengües principals, es dedica un espai destacat a les gestes dels combatents tigres. Com si es tractés d'un país del socialisme real, les imatges mostren els guerrillers cantant cançons revolucionàries, fent disciplinats exercicis i explicant els combats contra l'exèrcit de Mengistu Haile Mariam, el president prosoviètic que va fugir d'Addis-Abeba al maig de 1991. La contínua presència dels tigres en la televisió confirma la seva he-

gemonia, que el govern nega. "Totes les inversions van a parar a l'estat de Tigre", es queixa Tegegne, un enginyer amhara format en un país de l'est. "Per exemple, han construït una fàbrica de ciment, que ha costat milions de birrs, en un estat pobre, que no en pot utilitzar", afegeix.

El símbol del nou poder tigre és el monument de 51 metres, en honor dels 50.000 combatents de l'FPAT morts durant els 17 anys de lluita contra Mengistu, aixecat a Makale, la capital de Tigre. "És

una bogeria malbaratar els diners d'aquesta forma", diu, sense embuts, Fekru, que té una parada de fruita prop de l'església ortodoxa de Sant Jordi.

Als voltants del temple, un dels més concorreguts d'Addis-Abeba, els captaires i vianants semblen aliens al pas d'una marxa de tigres, que enarboren la bandera vermella de Tigre i canten cançons patriòtiques fins perdre's per darrere de la seu de l'ajuntament, al barri comercial conegut com a Piazza. Els captaires mig despullats, presents en tots els racons de la capital, fins i tot a les zones de les ambaixades i hotels de luxe, ho miren amb indiferència, preocupats com estan d'aconseguir els cèntims de birr que els permetin fer almenys un àpat diari.

Mentida occidental. A la Universitat d'Addis-Abeba, feu contestatari durant els últims anys de l'imperi de Haile Selassie, la professora de francès Yeshi Alemseged justifica les festes i nega que els tigres tinguin el poder. "És una mentida de la premsa occidental, perquè bona part dels ministres no són tigres i el president de la república és un oromo", assegura, en un francès impecable.

L'explicació podria ser força convincent si no fos perquè Yeshi Alemseged és una universitària ti-

gre, que va tornar fa pocs anys de l'exili.

Un altre professor, el sociòleg Taye Assefa, reconeix que el govern actual és menys repressiu que el de Mengistu (1974-91). "Aleshores si et desviaves, eres home mort", comenta al seu despatx de la prestigiosa Organització per a la Investigació en Ciències Socials a l'Est i Sud de l'Àfrica (OSSRE). Taye recorda els universitaris que van desaparèixer durant el regnat del Negus Roig, que va governar el país africà a sang i ferro amb ajuda material de soviètics i cubans, i ideològica de Marx, Lenin i Engels.

Això no obstant, Taye també va patir les ires del règim del primer ministre Meles Zenawe, que el va expulsar de la universitat per ser massa crític. "Crec que continuen sent comunistes encara que acceptin el lliure mercat", respon el professor en preguntar-li sobre la ideologia de l'FPAT, un grup que durant el període de la guerrilla s'havia distingit pel seu sectarisme i l'alineament amb Albània.

També repressaliat quan era professor universitari, Makonnen Bis-haw és al capdavant del Consell Etiòp de Drets Humans. Al seu despatx del pis vuitè d'un edifici tronat enfront de l'estadi, Makonnen explica que Addis-Abeba és un paradís comparat amb les altres

ciutats. La presència del cos diplomàtic i de la seu de l'Organització de la Unitat Africana (OUA) fan que sigui més fàcil treballar, perquè qualsevol mesura contra els membres del consell té una transcendència que no tindria en una localitat més petita. Mekonnen, antropòleg de formació, parla de l'existència de milers de presos polítics, "engarjolats a presons clandestines".

Segons el secretari general del Consell dels Drets Humans, molts destacaments militars i comissaries serveixen de presons sense que res faci pensar que al seu interior hi hagi persones detingudes.

La guerra de dos líders

La guerra amb Eritrea és un tema tabú a Etiòpia. La premsa, tant l'oficial com la crítica amb el govern de Meles Zenawi, informa cada dia de les perversions del règim que dirigeix Isaias Afewerki, el dirigent eritreu que s'ha convertit en el primer enemic d'Addis-Abeba. Informen sobre les denúncies del Front d'Alliberament d'Eritrea (FAE), un moviment que va ser liquidat durant la guerra civil eritrea, a principis dels 70, i que ara ha ressuscitat gràcies a Etiòpia. També es recullen les accions d'un grupuscle de defensa dels kunamo, una ètnia que es considera discriminada per Afewerki.

La guerra, iniciada al maig de 1998, ha causat desenes de milers de morts i la paralització de les economies dels dos països, que dediquen bona part del pressupost en defensa. Les relacions entre Zenawi i Afewerki, excel·lents durant l'etapa de lluita contra el govern pro-soviètic de Mengistu

Haile Mariam, són ara pèssimes. Fins i tot, alguns analistes consideren que l'enfrontament entre els dos estadistes impedeix una solució negociada, que passa per l'acceptació del pla de pau de l'Organització de la Unitat Africana (OUA). Cap dels dos vol passar a la història com a tou en un conflicte que ha unit tots els etiòps, per damunt de les diferències comunitàries, cada vegada més grans.

Les víctimes d'aquest enfrontament són els eritreus que viuen a Etiòpia. Milers d'ells han estat engarjolats sense que es respectés la ciutadania etiòp dels que havien nascut a Etiòpia. "Els meus tres fills són en una presó fora d'Addis-Abeba", es queixava un comerciant eritreu, que caminava desesperat per laavinguda de Churchill d'Addis-Abeba la setmana passada. Les denúncies, de les que es va fer ressò la premsa estrangera, van ser confirmades pel Consell Etiòp dels Drets Humans. A. C.

Però la repressió no és exclusiva dels serveis de seguretat. Moltes autoritats locals han expulsat membres d'altres comunitats, en un assaig de purificació ètnica que pot tenir conseqüències catastròfiques en un país tan complex com heterogeni. "La divisió ètnica és un mal exemple per a Àfrica i el món", insisteix el professor Teggegne Teka, cap de projectes de l'OSSREA. Etiòpia és, segons la constitució de 1995, un estat federal, format per nou estats regionals i dues regions especials, que tenen dret a l'autodeterminació.

Fortament centralista durant l'etapa imperial i el govern comunista de Mengistu, Etiòpia va passar a ser federal per donar sortida a les reivindicacions dels moviments de caire nacional o ètnic que havien donat suport als tigres. D'aquesta forma, el Front Popular d'Alliberament d'Eritrea (FPAE), aliat dels tigres, va poder aconseguir la independència *de facto* el mateix 1991.

I fou confirmada el 1993 amb un referèndum.

La divisió del territori es va fer seguint criteris ètnics, una mesura suïcida en un país de més de 80 llengües i grups ètnics. En bona part dels estats, les autoritats, sempre aliades de Meles, han portat a l'extrem aquest reconeixement nacional donant prioritat a les persones de la mateixa comunitat. L'amharic, la llengua de l'imperi, del comerç i la burocràcia, ja no s'ensenya als escolars fins quasi la secundària en molts estats. "D'ací a dues generacions no ens podrem entendre entre els etiòps", comenta, de forma veherent, un sacerdot que prefereix que el seu nom no surti en l'article. "Meles farà com els italians: dividir-nos per poder governar millor", puntualitza.

Falsa descentralització? La majoria dels entrevistats consideren que la descentralització és bona, perquè permet que les autoritats

regionals gestionin millor els recursos. Això no obstant, ningú no creu que el govern acceptés la independència d'un estat. "Una cosa és la lletra i una altra la pràctica", reconeix la mateixa Yeshi, la professora tigre. I segons un diplomàtic d'un país europeu, Meles va acceptar el dret a l'autodeterminació per permetre la secessió d'Eritrea i preparar-se una sortida en cas de perdre el poder. Aleshores podria retirar-se a Tigre, l'estat en què Meles és un heroi, i proclamar la independència.

En tot cas, la pèrdua del poder no sembla molt probable. L'oposició organitzada és mínima i el govern gaudeix de les simpaties dels EUA i Europa. A les properes eleccions es preveu que la coalició governamental arrasi, com ja ho va fer el 1995, quan només hi havia un diputat d'oposició sobre els 546 del Parlament.

Antoni Castel (Addis-Abeba)

Per repartir el progrés

El Partido Popular reparteix malament. I quan les coses van bé, és precisament quan un govern ha d'intervenir en l'educació i en la sanitat, i afavorir la creació de nous llocs de treball. Quan les coses van bé, cal dona suport als qui més ho necessiten. I això és el que volem fer els socialistes: repartir el progrés. Fer que tothom se'n beneficiï.

PSC
PSC-PSOE